

הנאצים

בציר אופייני של תקופת המלחמה על השלטון. ציורים אלה הופיעו על גליונות דואר, שנמכרו על ידי פלוגות הסער לצורך איסוף כספים. הטיגון, שהוכנס לשימוש התעמולה הנאצית על ידי יוזף גבלס, היה חיקוי מכוון של הטיגון הפרו-לטארי הגס של הקומוניסטים, שהיו יריבי הנאצים העיקריים. הסיסמה אומרת: "קדימה ברלין!"

הקומוניסטים

במדיה האופייניים, שהיו מזיגה של מיליטריזם גרמני וחיי קוי המדים הסובייטיים. בתמונה נראה (משמאל) ארנסט סלמן, מזכיר המפלגה הקומוניסטית הגרמנית, במדי "החזית האדומה", הגוף הצבאי הקומוניסטי שהתחרה ב.ס.א. הנאצי, מצדיע באגרוף קמוץ, הצדעה שהתחרה ב.הייל היטלר" המפורסמת.

כך נילד הפוטש של ה-8 בנובמבר, 1923. לולא שימש הקדמה למה שעמדי היה לקרות כעבור עשר שנים, היה דומה לקומדיה. היטלר ידע כי חברי הממשלה המחזית של באריה עמדו להשתתף, באותו ערב, באסיפת-עם באולם הנרחב של בית-מרנוז במינכן. אחרי התחלת האסיפה, היטלר פלגות-הסער שלו את הבניין. היטלר חדר בראש אנשיו לאולם, ירה באחרי, אסר את חברי הממשלה והכניסם לחדר סמוך.

חברי הממשלה הבחארית היו אנשי הימין הריאקציונרי, אך הם לא אהבו את היטלר. בין עציוריו של היטלר נמצא גם אלוף-הפיקוד המקומי של הרייכסוהר, שידע כי מפקדיו תומכים בממשלת ברלין. היטלר תבע מהם להצטרף למפקדה במקום. כדי לחזק את הרושם פקד להביא לחדר את אליל הצבא הגרמני, המנהיג הבלתי-מוכתר של הריאקציה הימנית והאנטי-שמית, הגנרל אריך לודנורף, המוח העיקרי של הצבא הגרמני במלחמת-העולם הראשונה.

מול אקדחו של היטלר ומבטו של לודנורף, העמידו העצירים פנים כאילו הם מצטרפים לממשלת היטלר. כשעזב היטלר את המקום כדי ליישב סיכסוך שפרץ בעיר בין פלוגה צבאית לבין פלוגת-סער, נתן לודנורף לעצירים להסתלק מן המקום, כדי להכין, כביכול, את שלטון המפקדה. הגנרל לא פיקפק במילת-הכבוד של אצילים גרמניים. אך תחת לפעול כהבטחתם, גייסו האצילים את הצבא; הם התכחשו לכל ההתחייבויות שנתנו תחת לחץ והכריזו כי יפתחו באש על מפריעי הסדר. במשך הלילה נעלמו סיכווי ההצלחה של היטלר. אך בעצתו של לודנורף, החליט למחרת היום על נסיון אחרון. מיצעד אדיר של פלוגות-סער מוזיינות התקדם לעבר מרכזי השלטון בעיר. לודנורף והיטלר צעדו בראש. בכיכר המרכזית, ליד "אולם המשרתים", נתקלו בשרשרת של שוטרים. לרגע עמדו שני הצדדים זה מול זה.

מישהו — לא ברור מאיזה צד — פתח באש. 14 נאצים נהרגו. לודנורף המשיך לצעוד קדימה, ונעצר. היטלר קם וברח — ראשון. ההפיכה חוסלה.

סיום עלוב זה אופייני לעצם מהותו של הפאשיזם — בגרמניה ובכל מקום אחר בעולם. הנאצים, שהשתמשו לאחר מכן בכוח המדינה כדי להפעיל נגד העולם טרור אכזרי ללא תקדים, לא ששו מעולם לצאת במלחמה נגד הכוח המזוין של המדינה. הם לא היו מהפכי-נים אמיתיים — מסוגם של לנין, מאו וטיטו, אנשים שקמו נגד הצבא תוך סיכון חייהם. בגרמניה, באיטליה, בספרד, בארגנטינה ובארצות אחרות, השתללו הפאשיסטים תמיד להעזר בצבא ובמשרדה כדי להרוס את המשטר הקיים, ללא סיכון עצמי.

השנים הרזות

משפט נמשכה הקומדיה. השופטים, כולם אנשי הימין מימי הקיסר, נתנו להיטלר לשאת נאומים ארוכים, להפוך את בית-המשפט במה תעמולתית. בסיום המשפט זיכו את לודנורף מכל אשמה, דנו את היטלר לחמש שנות מאסר, מהן נדרש לשרת רק שמונה והצי חודשים. לא בבית-סוהר אמיתי, אלא בבנין יפה שדמה לבית-הבראה, בעיירה לאנדסברג. למרבה הנחיות, נכלא סגנו רודולף הס, יחד עמו.

היטלר ניצל את הזמן ואת התנאים היפים כדי להכתיב להם את הכרך הראשון של ספרו, "מיין קאמף". הוא ידע כי בימי העדרו קורים דברים נוראים — נוראים בשבילה. מנצחי המלחמה קבעו עתה סכום סופי והגיזו לשלומים. האמריקאים הזרימו הון אדיר לתוך המשק הגרמני, לשם שיקומו. בהנהגת שריחון מתון, גוסטאב שטרומן, החלה מדיניות-החזק הגרמנית להשתלב שוב במשפחת העמים. ב-1925 ניתן ליציבות החדשה סמל היצוני: המארשל פאול פון-הינדנבורג, המצביא העליון של ימי המלחמה, ענק זקן, מוגבל ושמרני, נבחר לנשיא-המדינה.

כשיצא היטלר מבית-הסוהר, היתה תנועתו הרוסה. ההמונים שסגרו לו אתמול, ראוהו עתה כדמות מצחיקה, האומרת דברים מגוחלים והדומה לציאלי צ'אפלין. מן המפלגה הגדולה נשארו רק איים קטנטנים, שראשיהם שואו זה את זה שינאה עוה. אינטריגות וסיכסוכים עכצירו את האחירה הפנימית. דלות ועוני מיררו את חיי הפירור. ריהם נאלץ לעזוב את גרמניה בגלל שערוריה הומוסקסואלית, הפך מדרך צבא של בוליביה. רוב המנהיגים החותקים התרחקו. בין הנאמנים בלטו פסיכופאטים קיצוניים, אנשים כוילוס שטרייכר, עורך העתון האנטי-שמיי. הפורנוגרפי זר שטיימר ("המסתער"). שהיה גאוליטר (מנהל מחוז) של המפלגה בגירנברג. למענו החל היטלר מכנס בעיר זו את "יום המפלגה" — הכינוס השנתי של חברי המפלגה מכל רחבי המדינה.

העם השבע לא רצה בלאי-יכולים. בשנת 1925 באו ליום המפלגה רק 5000 נאצים, מכל רחבי גרמניה. ב-1927 באו 20 אלף לגירנברג — מספר זעיר באומה שהיתה אז בת 66 (המשך בעמוד 22)

בבאנק, יגיע בערוב ימיו לחיסכון שיבטיח את מעמדו בחברה, את קיומו הצנוע לעת זיקנה, את חינוך בנו ואת נדוניית בת.

האינפלציה הרסה תרבות זו. כיכר לחם החלה עולה בכמה מארקים, לאחר מכן במאות מארקים, לבסוף — במיליונים ובמיליארדים. זוגות זקנים, שחסכו כל חייהם ושצברו הון שהספיק לקניית בית נאה, מצאו לפתע כי כל כספם אינו מספיק אף לקניית בולדואר. איכר שמכר בבוקר פרה שמונה, לא יכול היה לקנות במחירה, למחרת היום, אף קילו נקניט. מעמדות שלמים נמחקו בין-יום מן המפה החברתית. אלמנות-מלחמה ונכים מקבלי-פנסיות התרוששו. בעלי פיקדונות בבאנקים הפכו קבצנים. מיליונים איבדו את עולמם. עשרות מיליונים הרגישו כי כל אשיות החברה והתרבות נהרסו.

המבול בא. סוף העולם הגיע. עם שלם ועק: "מי אשם?" וקול היסטרי ענה ממינכן: "הממשלה בברלין משרתת את האויב הורז! היהדות הבינלאומית המושכת בחוטים מאחורי הקלעים! היהודי המרעיל, ההורס, המנצל, המרוחץ הון כספסר האינפלציה, המנהל את הממשלה והמכחן את האויב הורז!" ההמונים הקשיבו והופנטו. הנה פיתרון התעלומה — פיתרון שאפשר להבין אותו! לא נוסחות מבולבלות של פרופטורים לכללה, כי אם הסבר פשוט ומוחשי! מאות אלפים הקשיבו להיטלר. הלאינפלציה הקטן החל מתרועע עם גנרלים ושרים. באווירה של מינכן החלה מרחפת מילה: פוטש!

★ ★ ★

קרב עץ הרור

כאילו לא הספיקה השואה הכלכלית-החברתית של האינפלציה, נתלחחה אליה השואה הפוליטית של הפלישה הצרפתית לחבל הרור.

הצרפתים לא היו מאושרים מתוצאות המלחמה. יעדם העיקרי, ביתור גרמניה המאוחדת למדינות קטנות, לא זכה לתמיכת אנגליה ואמריקה. הם חששו כי תוך כמה שנים תתאושש גרמניה ותנקום את נקמתה בצרפת, שתישא או מבודדת. גברו הקולות שתבעו להנחית מכה נוספת על גרמניה, בעודה חלשה וחסרת-אונים. כאשר פיגרו הגרמנים בתשלומי השלומים, נשלח הצבא הצרפתי לתפוס את מחוז-התעשייה העיקרי של גרמניה, המשתרע לאורך נהר הרור, סמוך לגבול הצרפתי.

גרמניה ענתה בהפגנה בלתי-צפויה של אחדות לאומית. הממשלה הכריזה על מרי אזרחי באזור הכיבוש. כל הפלגים, מן הקומוניסטים ועד לימין הקיצוני, התלכדו יחדיו בהפגנה אדירה של רצון לאומי. העבודה פסקה בכל מקום אליו הגיעו החיילים הצרפתיים. המיכרות ובתי-החרושת שבתו. ידדים אלמוניות פוצצו את רכבות-הצבא הצרפתיות. גאחה לאומית אדירה אחזה את המדינה.

רק קול אחד בכל רחבי גרמניה הפר אחדות לאומית זו — קולו של אדולף היטלר במינכן. בפני ההמונים הנבוכים הכריז: אין טעם לחלום באויב הורז, כל עוד הפושעים שולטים בברלין! המרי האזרחי הוא המצאת היהדות הבינלאומית, המבקשת להרוס את גרמניה כליל!

אף ידידיו הקרובים ביותר החלו מפקפקים בשפיות-דעתו של היטלר, הפצירו בו לחדול מקו מטורף זה, להצטרף למחנה הלאומי המאוחד. ההמונים החלו פונים לו עורף. אף בחוגים לאומיים נראה כמטורף מטוכן.

ואו התמוטט המרי. האינפלציה רוששה את גרמניה. המרי האזרחי אכל את שארית הכוחות. הממשלה ניכנעה. השכיחה בחבל הרור נפסקה. ייאוש קודר התפשט במדינה. וביאוש שוב נשמע קולו ההיסטרי של האיש בעל השפם והבלורית השחורה: "אמרתם לכם היהודים רימו אתכם! כולכם הלכתם שולל אחרי סיסמותיהם הכוזבות — חוץ ממני! בואו אחרי — כי רק אני מבין את המישחק העכור של היהודים!"

אילו ביצע אז היטלר את הפוטש שלו, יתכן שהיה מצליח. אך כמו במקרים רבים אחרים בחייו, נתגלתה בו ברע המכריע נימה מזוה של אי-ביטחון, של הססנות מסוכנת. הוא חיכה וחיכה, ובינתיים החל תהליך נגדי. האינפלציה נסתיימה. אנשים חדשים השלטו על המשק ועל מדיניות-החזק ורעו את זרע ההבראה. וגרוע מכל: מברלין באה הנחיה חדשה של הרמטכ"ל, האנס פון-זקט, אשר קבע: הצבא חייב לשתף-פעולה עם הרפובליקה! הצבא זקק לשקט! יש למנוע כל פוטש בכוח!

★ ★ ★

פוטש בבית-מרנוז

היטלר היה אחוז אימה. הסכנה הנוראה של ההבראה הלאומית אימה לקבור תחתיה את המפלגה הנאצית. הוא הבין: עליו לפעול מיד, פן יאחר את הרכבת.